

พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของ ประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี*

ELITE'S RELATIONSHIP BETWEEN LOCAL POLITICAL ELITES' BEHAVIORS AND PEOPLES' LOCAL VOTING DECISION MAKING AT LANSAK DISTRICT UTHAITHANI PROVINCE

พระใบฎีกาณิน สุวณฺโณ (เรงทอง), วชิรินทร์ ชาญศิลป์, อนุปุม โสวเกษม

Phrabaidikakanin Suwannō (Rengtong), Vacharin Chansilp, Anupum Sowkasem

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: kanin6909@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการตัดสินใจของประชาชน 3) ศึกษาการประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 ในการตัดสินใจของประชาชน การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 397 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 18 รูปหรือคน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) แนวทางการประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 สามารถกระทำได้นี้ ประชาชนควรพิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น จากคุณลักษณะของการเป็นผู้เสียสละ เป็นผู้ที่พูดจริงทำจริง ตรงไปตรงมา สามารถอธิบายเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง เป็นผู้ให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน และชุมชน ปฏิบัติตนสม่ำเสมอทั้งงานในหน้าที่ คุณธรรม การช่วยเหลือชุมชน และการพัฒนาตนเอง

คำสำคัญ: พฤติกรรมทางการเมือง; การตัดสินใจ; สังคหวัตถุ 4

*Received September 9, 2022; Revised September 18, 2022; Accepted September 19, 2022

Abstract

Objectives of this research were 1. To study the level of people's decision-making in local elections, 2. To study the relationship between political behavior of local leaders with the decision of the people in the local elections, 3. To apply Buddha-dhamma, Sanghaavattu 4 in decision for local election. Methodology was the mixed methods. The quantitative research, data were collected with questionnaires from 397 samples, analyzed with social statistical analysis package using descriptive statistics, and inferential statistics The qualitative method collected data with structured in-depth-interview script from 18 key informants by in-depth-interviewing and analyzed by content descriptive interpretation.

Findings were as follows: 1. People's decision to vote in local election at Lansak District, Uthaithani Province, by overall were at high level. Local politicians' behavior, by overall, were at high level. 2. The relationship between political behavior of local leaders with the decision of the people in the local elections in Lansak District, Uthaithani Province, by overall, had positive relation at $r = 0.248^{**}$ with statistically significant level at .01. 3. The application of Sanghavattu 4 could be done as follows: people should consider electing local leaders from characteristics of being sacrifice, direct and timely speaking, sincere doing, the words of applicable and understandable advice for others, helpful to people and community, even and equal treatment of duty with ethics, community help and self-development.

Keywords: Political Behavior; Decision; Sanghavattu 4

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาสู่การเมืองการปกครองที่มุ่งเน้นการสร้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ยั่งยืน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ที่เอื้อประโยชน์และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่น (โชคสุข กรกิตติชัย, 2561) หลักความเป็นอิสระในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเกิดผลอย่างแท้จริง ผู้บริหารของท้องถิ่นจึงควรมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่ชุมชนของตนเอง ตลอดทั้งการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้ “สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง” ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย

การเลือกตั้งท้องถิ่น ถือเป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (Democracy) เป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของประชาชน ด้วยการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อเลือกตัวแทนของตนเอง เข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้การเลือกตั้งท้องถิ่นยังแสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยในท้องถิ่น (Local Democracy) เป็นจุดเริ่มต้นของประชาธิปไตยของชาติ อีกทั้งการเลือกตั้งท้องถิ่นยังเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงสถานะของผู้บริหารท้องถิ่นและยังเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของประชาธิปไตยท้องถิ่น นอกจากนี้การเลือกตั้งท้องถิ่น ยังเป็นเสมือนเวทีในการศึกษาระบบการเมืองในท้องถิ่น เช่นเดียวกับการเมืองในระดับชาติ (สุพรรณจิตร ลาตบัวขาว, 2561)

ปัจจุบันการเลือกตั้งท้องถิ่นมีการแข่งขันกันในระดับสูง การที่ผู้สมัครรับการเลือกตั้งต้องการที่จะได้รับเลือกตั้ง ต้องทุ่มเทเป็นอย่างมากทั้งกำลังทรัพย์ที่พร้อมสำหรับการหาเสียง และการช่วยเหลือชุมชนเพื่อสร้างสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และการมีพฤติกรรมทางการเมืองต่อท้องถิ่น ในส่วนของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอหลานสัก จังหวัดอุทัยธานี มีพฤติกรรมทางการเมืองคือ มุ่งมั่นและความตั้งใจทำงานเพื่อประชาชน มีนโยบายการบริหารงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และทำงานการบริหารในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองเหล่านี้เป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญที่ประชาชนจะนำมาใช้พิจารณาเพื่อตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำในท้องถิ่น ประชาชนในเขตอำเภอหลานสัก จังหวัดอุทัยธานี เป็นอีกหนึ่งอำเภอในจังหวัดอุทัยธานีที่ได้ถูกกำหนดให้มีสิทธิในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นเพื่อคัดสรรตัวแทนของตนเองในการสื่อสารทางการเมืองระหว่างรัฐกับประชาชน

จากการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นครั้งที่ผ่านมาเกิดปรากฏการณ์ใน 2 ลักษณะคือ ลักษณะที่ 1 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนเดิม ได้รับการเลือกตั้งอีก ลักษณะที่ 2 คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือนายกเทศมนตรี ที่ได้รับการเลือกตั้ง เป็นผู้สมัครหน้าใหม่ ซึ่งปรากฏการณ์ทั้ง 2 ลักษณะนี้ เป็นประเด็นที่น่ามาวิเคราะห์ว่า ผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนได้รับการเลือกตั้งซ้ำ และในบางพื้นที่ เป็นผู้สมัครหน้าใหม่ ที่ได้รับการเลือกตั้งให้ขึ้นมาเป็นผู้นำท้องถิ่น เป็นเพราะสาเหตุใด มีพฤติกรรมทางการเมืองอย่างไร มีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น และเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนเป็นอย่างไร พร้อมทั้งศึกษาหาแนวทางการประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 ในการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อที่จะนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการขับเคลื่อนวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยภาคประชาชนให้มีพัฒนาการที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองผู้นำท้องถิ่น กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี
3. เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 ในการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น ในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **รูปแบบการวิจัย** ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อนำข้อมูลเชิงคุณภาพสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลประชากร คือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีโดยแบ่งเป็น เขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบล 6 แห่ง และเขตการปกครอง เทศบาลตำบล 1 แห่ง รวมทั้งหมด 46,008 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้สูตรการกำหนดกลุ่ม

ตัวอย่างของ Taro Yamane กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ คือ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน

2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย บุคลากรสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน ผู้นำท้องถิ่น 7 คน พระภิกษุ จำนวน 2 คน ประชาชนทั่วไป จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 18 รูป/คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) และหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยแบบสอบถามพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .949 และแบบสอบถามการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .832 ในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือโดยการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 รูป/คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ข้อมูลเชิงคุณภาพ ศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี โดยรวม

(n=397)

การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น	ระดับ		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการรับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง	3.69	0.74	มาก
2. ด้านการสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง	3.71	0.65	มาก
3. ด้านการประเมินการจัดลำดับผู้สมัครเลือกตั้งและการตัดสินใจการเลือกตั้ง	3.70	0.67	มาก
โดยรวม	3.70	0.51	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$, S.D.=0.51) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.65) ด้านการประเมินการจัดลำดับผู้สมัครเลือกตั้งและการตัดสินใจการเลือกตั้ง ($\bar{X}=3.70$, S.D.=0.67) และด้านการรับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.74) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น โดยรวม

(n=397)

พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น	ระดับ		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านความมุ่งมั่นและความตั้งใจทำงานเพื่อประชาชน	4.15	0.60	มาก
2. ด้านการสร้างความสำเร็จให้ชุมชนท้องถิ่น	4.17	0.62	มาก
3. ด้านนโยบายการบริหารงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน	4.00	0.63	มาก
4. ด้านประสิทธิภาพในการทำงานการบริหารในชุมชนท้องถิ่น	3.68	0.77	มาก
โดยรวม	4.00	0.52	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนในอำเภอสามโก้ จังหวัดอุทัยธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, $S.D.=0.52$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างเสริมความเจริญให้ชุมชนท้องถิ่น ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.62$) ด้านความมุ่งมั่นและความตั้งใจทำงานเพื่อประชาชน ($\bar{X}=4.15$, $S.D.=0.60$) ด้านนโยบายการบริหารงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ($\bar{X}=4.00$, $S.D.=0.63$) และ ด้านประสิทธิภาพการทำงานการบริหารในชุมชนท้องถิ่น ($\bar{X}=3.68$, $S.D.=0.77$) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอสามโก้ จังหวัดอุทัยธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และประชาชนในอำเภอสามโก้ จังหวัดอุทัยธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยภาพรวม

ตารางที่ 3 แสดงการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยภาพรวม

ตัวแปร	การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น (r)	Sig.
พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น	.248**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอสามโก้ จังหวัดอุทัยธานี โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำมาก ($r = 0.248^{**}$) ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอสามโก้ จังหวัดอุทัยธานี มีความสัมพันธ์เชิงบวก

3. การประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 ในการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอสามโก้ จังหวัดอุทัยธานี พบดังนี้

1. ด้านทาน คือ ประชาชนจะพิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น จากคุณลักษณะของการเป็นผู้เสียสละ แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ ให้กับผู้อื่นโดยเฉพาะกับคนในท้องถิ่นเป็นผู้ให้ โดยให้ความคิด ให้ข้อเสนอแนะ ให้แนวทางพัฒนาแก่ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งต้องให้อย่างทั่วถึง

2. ด้านปิยวาจา คือ ประชาชนจะพิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น จากคุณลักษณะของการเป็นผู้ที่พูดจริงทำจริง ตรงไปตรงมา ถูกกาลเทศะ สามารถอธิบายเรื่อง

ต่าง ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง สร้างแรงบันดาลใจและความสามัคคี และเป็น วาจากที่ไพเราะ อ่อนน้อม

3. ด้านอัตถจริยา คือ ประชาชนจะพิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น จาก คุณลักษณะของการเป็นผู้ที่ให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน และชุมชน รวมถึงร่วม ทุกข์ร่วมสุข อีกทั้งนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาพัฒนาชุมชน และช่วยแก้ไขปัญหาอย่างทั่วถึง

4. ด้านสมานัตตตา คือ ประชาชนจะพิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น จาก คุณลักษณะของการเป็นผู้ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลายทั้งงานในหน้าที่ คุณธรรมการ ช่วยเหลือชุมชน และการพัฒนาตนเอง และต้องวางตนเองให้เหมาะสมกับภาวะการเป็น ผู้นำ ได้แก่ เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ซื่อสัตย์ อดทน ยึดหลักความเสมอภาคตัดสินใจ ด้วยหลักเหตุผล ก้าวทันเทคโนโลยี ห่วงไกลยาเสพติด และรับฟังปัญหาของประชาชนแล้ว รับช่วยแก้ไข

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอสามโก้ จังหวัด อุทัยธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การที่ประชาชนในอำเภอสามโก้ จังหวัด อุทัยธานี มีการตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นในระดับมาก เพราะประชาชนมีความพึงพอใจในตัวผู้สมัคร ผลงานของพรรค และนโยบายที่ผู้สมัครใช้ในการหาเสียง ตัวผู้สมัคร ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีและมีประสบการณ์ในการทำงานในท้องถิ่น มีการสื่อสารทาง การเมืองตามช่องทางต่าง ๆ ที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินิจ ฝาเจริญ (2563) ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรม การตัดสินใจไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรของประชาชนในพื้นที่เลือกตั้งซ่อมเขต 8 จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ประชาชนมี พฤติกรรม การตัดสินใจไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมพล นุษะอุดม และกานดา ผรณเกียรติ (2562) ได้วิจัยเรื่อง “เกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผู้แทนระดับท้องถิ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า ปัจจัยที่มี ผลต่อเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผู้แทนระดับท้องถิ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร จาก การศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ (1) ภาพลักษณ์ผู้สมัคร (ด้านผลงาน, ประวัติ) เป็นผู้เคยได้รับ การเลือกตั้ง หรือเคยสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง เคยช่วยเหลือชุมชน และต้องเป็นผู้ที่มี ชื่อเสียงที่ดี เคยช่วยเหลือสังคม บำเพ็ญตนช่วยเหลือพุทธศาสนา ช่วยเหลือประชาชนที่ เดือดร้อน (2) การเข้าถึงชุมชน ทำกิจกรรมร่วมกับประชาชนในชุมชนบ่อยครั้ง และมีความ สนับสนุนกับประชาชนในชุมชน (3) ประสิทธิภาพในการทำงาน/ผลงานในอดีต เคยเป็น

ผู้นำพัฒนาชุมชน เคยช่วยแก้ไขปัญหให้กับประชาชนผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจนประสบความสำเร็จ

2) ประชาชนในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการสร้างความสำเร็จให้ชุมชนท้องถิ่น อภิปรายได้ว่า เนื่องจากในเขตอำเภอลานสัก เป็นพื้นที่ราบสูงและภูเขาโครงสร้างพื้นฐานต้องการการพัฒนาอีกมาก และประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง และมีภาระหนี้สินจำนวนมาก ดังนั้นผู้นำท้องถิ่นจึงต้องแสดงบทบาทและทำหน้าที่หลักคือการสร้างความเจริญให้ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระวุฒิชัย หิตวิวิโซ (เกาโพธิ์) และคณะ (2565) ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนในอำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย” พบว่า ระดับพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นตามทัศนคติของประชาชนในอำเภอโพธิ์ตาก จังหวัด หนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พลพันธ์ แซ่มซ้อย (2559) ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองของนายกเทศมนตรีเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษานายจรูส ไชยยา” พบว่า พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบด้วย 1) ความมุ่งมั่นและความตั้งใจทำงานเพื่อพี่น้องประชาชน 2) ใช้ชีวิตเรียบง่าย มีความเป็นกันเองกับชาวบ้าน 3) สร้างความเจริญให้ชุมชน 4) นโยบายการบริหารงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน 5) ทีมงานในเทศบาลมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถจึงช่วยส่งเสริมการบริหารงาน 6) ความได้เปรียบทางการเมืองจากการส่งเสริมประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารในพื้นที่

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี มีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.248^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ เมื่อผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรมทางการเมืองเพิ่มขึ้น จะทำให้การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานีเพิ่มขึ้น อภิปรายได้ว่า การสร้างความเจริญให้ชุมชนท้องถิ่น ความมุ่งมั่นและความตั้งใจทำงานเพื่อประชาชน นโยบายการบริหารงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และประสบการณ์ทำงานการบริหารในชุมชนท้องถิ่น ทำให้ประชาชนมั่นใจและคาดการณ์ในอนาคตได้ว่า เมื่อผู้สมัครรับการเลือกตั้งได้รับการเลือกตั้งมาเป็นผู้นำในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว จะเข้ามาจัดบริการสาธารณะและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธมลวรรณ วรณปลูก (2561) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี : ศึกษากรณี

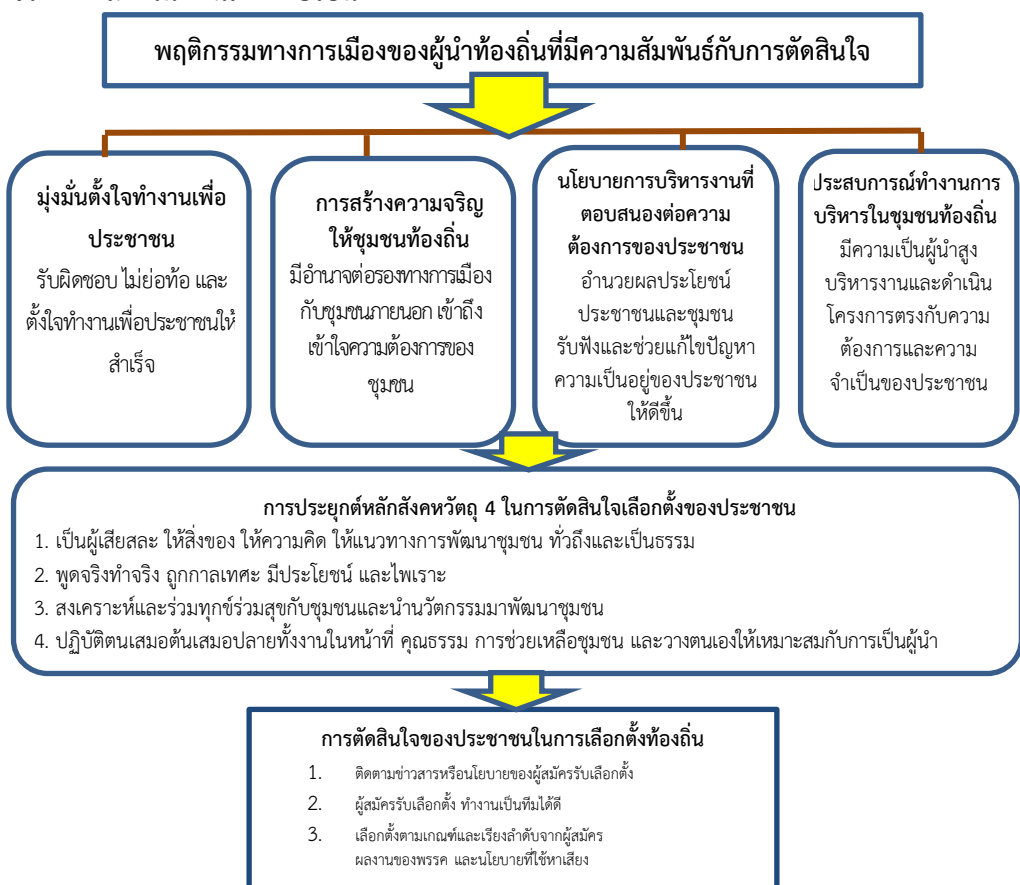
เทศบาลเมืองเขลางค์นคร อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง” พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชน ได้แก่ ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการบริหารงาน เป็นผู้ที่มีความเข้าใจ เข้าถึงประชาชน มีผลงานในการพัฒนาท้องถิ่น มีนโยบายหลักในการสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชนและชุมชน สนับสนุนด้านการศึกษา พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสนับสนุนด้านสาธารณสุขและสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญฤทัย แจ่มแจ้ง (2561) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี” พบว่า นโยบายของผู้สมัครที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดสุวรรณ ได้แก่ นโยบายที่มุ่งก่อให้เกิดประโยชน์กับส่วนรวม ปฏิบัติได้จริง ชัดเจนเข้าใจง่าย และตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ประชาชนได้มีการประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 มาใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาเพื่อตัดสินใจเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ด้านทาน พิจารณาจากคุณลักษณะของการเป็นผู้เสียสละ แบ่งปันสิ่งต่างๆ ให้กับผู้อื่นโดยเฉพาะกับคนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ด้านปิยวาจา พิจารณาจากคุณลักษณะของการเป็นผู้ที่พูดจริงทำจริง ตรงไปตรงมา ถูกกาลเทศะ ด้านอัตถจริยา พิจารณาจากคุณลักษณะของการเป็นผู้ที่ให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน และชุมชน ร่วมทุกข์ร่วมสุข พัฒนาชุมชน และช่วยแก้ไขปัญหาอย่างทั่วถึง ด้านสมานัตตตา พิจารณาจากคุณลักษณะของการเป็นผู้ที่มีความเสมอต้นเสมอปลายทั้งงานในหน้าที่ คุณธรรม การช่วยเหลือชุมชน และวางตนเองให้เหมาะสมกับภาวะการเป็นผู้นำ ได้แก่ เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ซื่อสัตย์ อดทน ยึดหลักความเสมอภาค สร้างความสามัคคีในชุมชน และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพ พัฒนาดตนเอง และพัฒนาชุมชน การประพฤติสมานัตตตา จะทำให้ประชาชนและชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประชาชนจึงนำหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 มาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจไปเลือกตั้งท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระเมธาวิณัยรส (สุเทพ ปลิวโก) และคณะ (2564) ได้วิจัยเรื่อง “บูรณาการองค์ประกอบของอิทธิพลของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครด้วยหลักพุทธธรรม” พบว่า การพัฒนาองค์ประกอบของอิทธิพลพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครโดยบูรณาการด้วยหลักสังคหวัตถุธรรม คือ (1) ด้านการเป็นพรรคการเมืองที่มีนโยบายและผลงานดี โดยการกำหนดนโยบายและสร้างผลงานที่เอื้อประโยชน์แก่ประชาชนและบ้านเมืองเป็นหลัก (2) ด้านการเป็นพรรคการเมืองที่หัวหน้าพรรคมีภาพลักษณ์ดี โดยการกำหนดคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหัวหน้าพรรค เช่น การ

เจรจาซื้อขาย ชื้อ ตรงไปตรงมา ไม่เจรจาซ่อนเร้นผลประโยชน์ (3) ด้านการเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่และมีชื่อเสียง โดยการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน (4) ด้านการเป็นพรรคการเมืองที่มีสิทธิเลือกตั้งขึ้นชอบ โดยให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของประคอง มาโต และคณะ (2565) ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนมีต่อนักการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี” พบว่า การส่งเสริมความนิยมทางการเมือง โดยการประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 คือ นักการเมืองปฏิบัติตนเป็นผู้ให้ เป็นผู้ที่มีวาจาไพเราะ เป็นผู้สงเคราะห์ประชาชน และเป็นผู้ทำตนเสมอต้นเสมอปลาย

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย สรุปได้ว่า พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นในอำเภอหลานสัก จังหวัดอุทัยธานี อธิบายได้ดังนี้

พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในการสร้างความเจริญให้ชุมชนท้องถิ่น โดยประชาชนจะตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีอำนาจต่อรองทางการเมืองกับชุมชนภายนอก และต้องมีความเข้าถึงและเข้าใจความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่มีนโยบายการบริหารงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยประชาชนจะตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีนโยบายที่อำนวยความสะดวกและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับประชาชนและชุมชน มีเป้าหมายเพื่อมุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนให้ดีขึ้น

พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ทำงานการบริหารในชุมชนท้องถิ่น โดยประชาชนจะตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีลักษณะความเป็นผู้นำสูง บริหารงานและดำเนินโครงการตรงตามกับความต้องการและความจำเป็นของประชาชน

การประยุกต์หลักพุทธธรรมสังคหวัตถุ 4 ในการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชน โดยประชาชนมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจในการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยพิจารณาว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีคุณสมบัติดังนี้น้อยแค่ไหน ได้แก่ 1) การเป็นผู้ให้ คือ ความเป็นผู้เสียสละ ทั้งให้สิ่งของ ให้แนวความคิด ให้แนวทางการพัฒนาชุมชนที่อยู่บนหลักการของความทั่วถึงและเป็นธรรม 2) เป็นผู้มิปียวาจา คือ พูดจริงทำจริง ถูกกาลเทศะ มีประโยชน์ และไพเราะ สุภาพ อ่อนน้อม 3) บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ คือ สงเคราะห์และร่วมทุกข์ร่วมสุขกับประชาชนและชุมชน พร้อมทั้งนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาพัฒนาชุมชน 4) ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลายทั้งการทำงานในหน้าที่ คุณธรรม การช่วยเหลือชุมชน การพัฒนาตนเอง และวางตนเองให้เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ

การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยประชาชนจะติดตามข่าวสารหรือนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ ต้องทำงานเป็นทีมได้ดี ซึ่งประชาชนจะเลือกตั้งตามเกณฑ์และเรียงลำดับจากผู้สมัคร ผลงานของพรรคและนโยบายที่ใช้หาเสียงต้องเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐควรเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายการเลือกตั้ง การทำหน้าที่พลเมืองที่ดีตามแนวทางประชาธิปไตย การพิจารณาเลือกผู้นำท้องถิ่นที่มีความเหมาะสม และการใช้สิทธิเลือกตั้ง
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ควรมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนและเสริมสร้างคุณภาพของนักการเมืองท้องถิ่นให้มีพฤติกรรมทางการเมืองที่พึงประสงค์ เช่น มีพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยงานภาครัฐและนักการเมืองท้องถิ่น ควรทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ ในทุกช่องทาง
2. นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการประชาสัมพันธ์นโยบายการพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลอย่างทั่วถึงและเข้าใจเป็นอย่างดี ซึ่งต้องเป็นนโยบายที่ทำได้จริงในเชิงปฏิบัติ และเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วต้องทำได้จริง
3. ประชาชนควรหาข้อมูลอย่างครบถ้วนเกี่ยวกับพรรคที่นักการเมืองท้องถิ่นสังกัดอยู่ทั้งด้านนโยบาย ผลงานที่ผ่านมา ผู้บริหารพรรค ฯลฯ ไม่ควรตัดสินใจเพียงแค่ว่าเป็นพรรคที่มีชื่อเสียงเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนด้วยหลักพุทธธรรม
2. ควรศึกษาคุณลักษณะหรือภาวะผู้นำของนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุทัยธานี
3. ควรศึกษาการประยุกต์หลักธรรมที่ช่วยพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองทั้งของนักการเมืองท้องถิ่นและประชาชน

เอกสารอ้างอิง

ขวัญฤทัย แจ่มแจ้ง. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดสุวรรณ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี* (งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารงานยุติธรรมและสังคม). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- เฉลิมพล นุษุอุดม และกานดา ผรณเกียรติ. (2562). เถนทในการตดัสนใจเลือกผู้แทนระดับ
ท้องถิ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 11(2),
32-44.
- โชคสุข กรกิตติชัย. (2561). องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทยพุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภา
ผู้แทนราษฎร.
- ธมวรรณ วรรณปลูก. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายนกเทศมนตรี :
ศึกษากรณีเทศบาลเมืองเขลางค์นคร อำเภอมือง จังหวัดลำปาง (การค้นคว้า
อิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
เกริก.
- ประคอง มาโต และคณะ. (2565). การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนมีต่อ
นักการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(2), 115-128.
- พระเมธาวิญญรส (สุเทพ ปลิวโก) และคณะ. (2564). บุรณการองค์ประกอบของอิทธิพล
ของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในเขต
กรุงเทพมหานครด้วยหลักพุทธธรรม. *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์
ปริทรรศน์*, 4(4), 1-10.
- พระวุฒิชัย หิตวิโซ (ภาโพธิ์), และคณะ. (2565). พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น
ตามพรรคณะของประชาชนในอำเภโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย. *Journal of
Modern Learning Development*, 7(1), 84-95.
- พลพันธ์ แซ่มชัย. (2559). พฤติกรรมทางการเมืองของนายนกเทศมนตรีเมืองเมือง
แกนพัฒนา อำเภแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษานายจรัส ไชยยา
(วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง).
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วินิจ ฝาเจริญ. (2563). พฤติกรรมการตัดสินใจไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในพื้นที่เลือกตั้งซ่อมเขต 8 จังหวัด
เชียงใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร*, 8(1), 91-101.
- สุพัฒน์จิตร์ ลาดบัวขาว. (2561). การเลือกตั้งท้องถิ่น : ข้อจำกัดของกระบวนการ
ประชาธิปไตย. *วารสารร่วมพฤษ มหาววิทยาลัยเกริก*, 36(2), 170-197.